

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Bestuursvoorstel

Onderwerp	Jaarrekening 2023 en Begroting 2025
Aan	Het algemeen bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Richard Bouwman / Benjamin van Diggelen
Datum	10 oktober 2024
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> – Accountantsverslag – Letter of Representation – Gewaarmerkte Jaarrekening 2023 – Begroting 2025 – Position paper t.a.v. garantietoelagen – Nota van Antwoord n.a.v. zienswijzen – Aanbiedingsbrief aan deelnemers

Overwegingen en besluit

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Overwegingen

- Gelet op vigerende wet- en regelgeving waarin is bepaald dat het bestuur de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 01 augustus van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zendt;
- Gelet op vigerende wet- en regelgeving waarin is bepaald dat het bestuur de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zendt.
- Gelet op het bestuursbesluit van het algemeen bestuur d.d.11-04-2024 inzake uitstel indienen van conceptjaarverslag en ontwerpbegroting 2025 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; aanleiding hiertoe is dat de in de vastgestelde jaarrekening van 2022 van Recreatie Midden-Nederland (RMN) voorziening garantieregeling personeel niet voor de gehele looptijd is opgenomen, maar slechts tot 2028.
- Gelet op het verleende uitstel voor het indienen van jaarrekening/jaarverslag 2023 en begroting 2025 van SGL tot uiterlijk 1 november 2024 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
- Gelet op de vergadering van het dagelijks bestuur van het recreatieschap d.d. 28 juni 2024 waarin de conceptjaarrekening 2023 en de ontwerpbegroting 2025 voorlopig zijn vastgesteld en ter zienswijze aan de deelnemers zijn voorgelegd.
- Gelet op de door de accountant uitgevoerde accountantscontrole over de jaarrekening 2023.
- Gelet op de door Staatsbosbeheer i.s.m. het bestuur opgestelde zgn. “position paper” ten aanzien van de voorziening van de garantieregeling personeel naar aanleiding van het door het bestuur ingenomen standpunt op dit onderdeel in de jaarrekening/jaarverslag van SGL 2023.
- Gelet op de door het dagelijks bestuur afgelegde verantwoording ten aanzien van de rechtmatigheidscontrole 2023 en het overschrijden van de door het algemeen bestuur gestelde tolerantiegrens van 1% van de lasten en toevoegingen reserves, toegelicht op pagina 37 t/m 39 van het jaarverslag 2023 en het memo “stand van zaken” gericht aan de ambtenaren klankbordgroep ten behoeve van de vergadering van 30 september 2023.
- Gelet op de door het dagelijks bestuur gegeven opdracht aan SBB om een verbeterplan op te stellen op het gebied van rechtmatigheid van de bedrijfsvoering 2024.

Besluit het algemeen bestuur van Recreatieschap Stichtse Groenlanden:

- De jaarrekening 2023 alsmede de begroting 2025 met inachtneming van de ontvangen zienswijzen vast te stellen.
- De secretaris opdracht te geven de vastgestelde Jaarrekening 2023 en Begroting 2025 ter kennisname aan de deelnemers te sturen
- De secretaris opdracht te geven de vastgestelde Jaarrekening 2023 en de Begroting 2025 aan de Toezichthouder bij het Ministerie van Financiën te sturen.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden gehouden op 17 oktober te Nieuwegein.

Dhr. J. van Engelen
Voorzitter

Mw. J. Brand
Secretaris a.i.

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

1. Onderwerp in kort bestek

Jaarrekening 2023

Ten opzichte van het nihil resultaat na de 1e begrotingswijziging 2023 is het resultaat voor SGL als geheel voor 2023 uitgekomen op een voordelig resultaat van € 105.000,-.

Dit resultaat wordt per saldo verklaard door de volgende posten:

Hogere lasten:

- Extra afschrijvingslasten i.v.m. inhaalafschrijvingen	€	28.000
- Hogere bijdrage Kameryck na toepassing indexatie (incl. vj)	€	15.000
- Overige posten	€	17.000

Totaal hogere lasten: € 60.000

Lagere lasten:

- Regulier onderhoud	€	98.000
- Overige posten	€	4.000

Totaal lagere lasten: € 102.000

Hogere baten

- Huren en pachten (inclusief hogere opbrengst zandsuppletie)	€	49.000
- Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen	€	26.000
- Hogere doorberekende kosten (vnl ond. Haarrijnse plassen)	€	92.000
- Afrekening RMN 2023	€	20.000
- Hogere rentebaten	€	8.000
- Overige posten	€	4.000

Totaal hogere baten: € 199.000

Mutaties reserves:

Hogere storting in reserves (vnl door hogere opbrengst zandsuppletie)	€	29.000
Lagere vrijval uit reserves (vnl door lagere kosten inspecties)	€	107.000

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Analyse per programmagebied

Programmagebied A

Bij de Q3 rapportage werd voor programmagebied A per saldo rekening gehouden met een positief resultaat over 2023 van € 458.000. Via de 1^e begrotingswijziging is in 2023 het voordelig resultaat toegevoegd aan de Algemene reserve van programmagebied A.

Het resultaat voor programmagebied A is voor 2023 uitgekomen op een nadelig resultaat van €99.864. Dit resultaat wordt per saldo verklaard door de volgende posten:

Hogere lasten:

- Uren SBB herverdeeld van 66% naar 73%	€ 214.000
- Extra afschrijvingslasten i.v.m. inhaalafschrijvingen	€ 9.000
- Hogere bijdrage Kameryck na toepassing indexatie (incl. vj)	€ 15.000
- Overige posten	€ 6.000

Totaal hogere lasten: € 244.000

Lagere lasten:

- Regulier onderhoud	€ 76.000
- Overige posten	€ 2.000

Totaal lagere lasten: € 78.000

Hogere baten:

- Huren en pachten (inclusief hogere opbrengst zandsuppletie)	€ 49.000
- Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen	€ 25.000
- Hogere doorberekende kosten	€ 88.000
- Afrekening RMN 2023	€ 13.000
- Hogere rentebaten	€ 8.000
- Overige posten	€ 4.000

Totaal hogere baten: € 187.000

Mutaties reserves:

Hogere storting in reserves (vnl door hogere opbrengst zandsuppletie)	€ 29.000
Lagere vrijval uit reserves (vnl door lagere kosten inspecties)	€ 92.000

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Programmagebied B

Bij de Q3 rapportage werd voor programmagebied B per saldo rekening gehouden met een negatief resultaat over 2023 van € 256.000. Via de 1^e begrotingswijziging is in 2023 het nadelig resultaat voor programmagebied B gedekt door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves Reserve uitvoeringsprogramma (€ 39.000), Reserve entrees gebied (€ 143.000) en Investerings (€ 74.000).

Het resultaat voor programmagebied B is voor 2023 uitgekomen op een voordelig resultaat van €.
Dit resultaat wordt per saldo verklaard door de volgende posten:

Hogere lasten:

- Extra afschrijvingslasten i.v.m. inhaalafschrijvingen	€ 19.000
- Overige posten	€ 10.000

Totaal hogere lasten: € 29.000

Lagere lasten:

- Uren SBB herverdeeld van 34% naar 27%	€ 214.000
- Regulier onderhoud	€ 22.000
- Overige posten	€ 1.000

Totaal lagere lasten: € 237.000

Hogere baten:

- Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen	€ 1.000
- Hogere doorberekende kosten	€ 4.000
- Afrekening RMN 2023	€ 7.000

Totaal hogere baten: € 12.000

Mutatie reserves:

Lagere vrijval uit reserves	€ 15.000
-----------------------------	----------

Voor verdere toelichting op de cijfers, zie jaarstukken 2023.

Resultaatbestemming

Voorgesteld wordt om het nadelig resultaat 2023 voor programmagebied A (€ 99.864) ten laste te brengen van de algemene reserve van dit programmagebied. Mede ter versteviging van het weerstandsvermogen wordt voorgesteld om het voordelig resultaat 2023 voor programmagebied B (€ 205.065) toe te voegen aan de algemene reserve van dit programmagebied.

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Rechtmatigheidsverantwoording

Ten opzichte van het normenkader rechtmatigheid 2022 is het normenkader aangepast in het kader van gewijzigde wet- en regelgeving ten aanzien van rechtmatigheid en de vigerende wet- en regelgeving.

Tot 2022 was het gebruikelijk dat de accountant een rechtmatigheidsoordeel afgaf bij de jaarrekening. Met ingang van 2023 heeft hierin een verschuiving plaatsgevonden naar het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur verstrekt vanaf het voorjaar van 2024 een rechtmatigheidsverantwoording over het boekjaar 2023. Dit is een belangrijke wijziging ten opzichte van voorgaande situatie. Op deze wijze legt het dagelijks bestuur verantwoording af over het naleven van wet- en regelgeving binnen het Recreatieschap. Het vaststellen van het getrouwe beeld - waaronder de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording - blijft onderdeel van de jaarrekeningcontrole door de accountant. De accountant blijft de rechtmatigheid toetsen en beoordeelt of de rechtmatigheidsverantwoording en de in de paragraaf Bedrijfsvoering opgenomen bevindingen over de rechtmatigheid van het dagelijks bestuur getrouw is.

In 2016 is door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een schrijven verstrekt aan de Tweede Kamer waarin is aangegeven dat de Stuurgroep Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) instemt met het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Het doel van deze verantwoording is het uit de controleverklaring halen van de controle op de rechtmatigheid, en de verantwoordelijkheid van de primaire controle over de rechtmatigheid terug te brengen naar het dagelijks bestuur.

Met de rechtmatigheidsverantwoording verantwoordt het dagelijks bestuur vanaf boekjaar 2023 dat zij rechtmatig heeft gehandeld. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op de baten en lasten in de jaarrekening en ook de balansmutaties. Financieel rechtmatig handelen bestaat uit een drietal deelaspecten:

- Het voorwaarden criterium: alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met wet- en regelgeving.
- Het begrotings criterium: Alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de begroting (incl. wijzigingen) zoals door het algemeen bestuur is goedgekeurd. Een aantal begrotingsoverschrijdingen is niet verwijtbaar aan het dagelijks bestuur, bijvoorbeeld omdat ze niet voorzienbaar waren of omdat er ook hogere baten aan ten grondslag liggen.
- Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium: het dagelijks bestuur heeft voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen zijn verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan het recreatieschap is betaald.

Het normenkader Rechtmatigheid is in het AB van 20 december 2023 vastgesteld, waardoor de bovenstaande criteria als basis heeft gebruikt voor de controle aanpak. Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat rechtmatigheid breder is dan bovengenoemde 3 criteria. De andere 6 criteria (calculatie, valuterig, adressering, volledigheid, aanvaardbaarheid en levering) blijven bestaan en worden afgedekt door het getrouw beeld en de accountant zal hierover een oordeel blijven geven”

Tevens is rechtmatigheid een verplicht onderdeel van de jaarrekening (zie pagina 65). Ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording is door Baker Tilly Business Advisory een verbijzonderde interne controle (VIC) uitgevoerd. Het onderzoek naar de verschillende processen is 3 oktober 2024 afgerond. In het jaarverslag 2023 zijn de bevindingen vanaf pagina 36 t/m 39 verantwoord.

Voorgaande bevindingen zijn voor een groot deel toe te schrijven aan de adoptie van de werkwijzen vanuit RMN. In 2024 zijn inmiddels al grote stappen gezet ter verbetering van voornoemde processen. Zo worden op het gebied van prestatie-ontvangst meldingen voor Regulier Onderhoud inmiddels termijntaten gebruikt, en ook prijsonderbouwingen worden beter gedocumenteerd om onduidelijkheden en rechtmatigheden weg te nemen. Daarnaast zijn de werknemers in alle lagen van de organisatie inmiddels beter geïnformeerd over de vereisten op het gebied van verantwoording en

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

documentatie. Het rapport van Baker Tilly Business Advisory is een belangrijk middel waarmee we de noodzaak van procesverbeteringen binnen de organisatie kracht kunnen bijzetten.

Begroting 2025

Het resultaat 2023 heeft zijn doorwerking op de begroting 2025. De (meerjaren-) begroting moet immers worden opgesteld conform de eisen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), waarbij sprake moet zijn van een reële (meerjaren-) begroting die structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten. Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn. Bij de toets of het realiteitsgehalte van de ramingen voldoende is, spelen de volgende onderwerpen een rol: uitgangspunten in de (meerjaren-) begroting, weerstandsvermogen en risico's, onderhoud van kapitaalgoederen en ook de resultaten en vermogensmutaties van de laatste jaarrekening.

SGL als geheel

Programma instandhoudingsgebieden	Saldo		
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal Gebiedsbeheer	-3.355.186	-3.821.293	-3.533.937
Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	-23.259	0	0
Totaal Plannen maken	-378.192	-393.968	-410.436
Totaal overhead	-712.399	-722.608	-752.813
Totaal Algemene middelen	4.504.555	4.424.122	4.819.936
Onvoorzien	0	0	0
Saldo gewone bedrijfsvoering	35.519	-513.747	122.749
Totaal kredieten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	35.519	-513.747	122.749
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	69.682	513.747	-69.176
Gerealiseerd resultaat	105.201	0	53.573

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Programmagebied A

Programma instandhoudingsgebieden	Saldo		
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal Gebiedsbeheer	-2.321.548	-2.792.866	-2.637.232
Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	-23.259	0	0
Totaal Plannen maken	-270.407	-283.157	-294.993
Totaal Overhead	-522.364	-534.418	-556.757
Totaal Algemene middelen	3.280.618	3.391.504	3.533.269
Onvoorzien	0	0	0
Saldo gewone bedrijfsvoering	143.040	-218.937	44.287
Totaal kredieten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	143.040	-218.937	44.287
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-242.904	218.937	-32.982
Gerealiseerd resultaat	-99.864	0	11.305

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

Programmagebied B

Programma instandhoudingsgebieden	Saldo		
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal Gebiedsbeheer	-1.033.638	-1.028.427	-896.705
Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	0	0	0
Totaal Plannen maken	-107.786	-110.811	-115.443
Totaal Overhead	-190.035	-188.190	-196.056
Totaal Algemene middelen	1.223.937	1.032.618	1.286.667
Onvoorzien	0	0	0
Saldo gewone bedrijfsvoering	-107.522	-294.810	78.462
Totaal kredieten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-107.522	-294.810	78.462
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	312.587	294.810	-36.194
Gerealiseerd resultaat	205.065	0	42.268

Voor verdere toelichting op de cijfers, zie Begroting 2025.

2. Voorgaande besluitvorming

Zie onder "overwegingen"

3. Juridische paragraaf

Nvt.

4. Wijze van totstandkoming

Ambtelijk voorbereid door Staatsbosbeheer.

5. Verdere procedure

- Na vaststelling van de jaarstukken 2023 door het algemeen bestuur worden de definitieve jaarstukken ter kennisname toegezonden aan de toezichthouder (BZK).

Voorstel aan het algemeen bestuur

Vergadering : 17 oktober 2024
Onderwerp : Jaarrekening 2023 en Begroting 2025

- Na vaststelling van de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 door het algemeen bestuur worden de definitieve jaarstukken en de begroting 2025 ter kennisname toegezonden aan de deelnemers van Recreatieschap Stichtse Groenlanden.